

زمینه‌های بروز معضلات اخلاق در حرفه‌ی حسابداری و راهکارهای مقابله با آنها

ترجمه:

مژده کدخدایی
الیادرائی

رمضانعلی رویایی

مفهوم حرفه یک ساختار اجتماعی است و در یک بافت تاریخی قرار گرفته است. هویت حرفه‌ای درون مرزهای شناختی و اجتماعی رخ می‌دهد. زمانی یک حرفه می‌تواند عموم مردم و دولت را متقاعد کند، که از تخصص لازم برای تسلط بر بازار برخوردار باشد؛ و آن چه انجام می‌دهد در جهت منافع عموم باشد. حرفه‌های گوناگون ظاهر می‌شوند، رشد می‌کنند، تغییر می‌کنند، و با گذر زمان در رقابت با حرفه‌های دیگر از بین می‌روند. بنابراین، دیگر حرفه‌ها در ساختار جامعه‌ی ما گنجانده شده‌اند تا پویایی میان حرفه‌ای و وابستگی‌های متقابل بین آنها را مشخص کنند. در این میان، حسابداران حرفه‌ای معمولاً افرادی با صلاحیت، راستگو، روشمند، دقیق، قابل اتکا و معتمد در نظر گرفته می‌شوند، که اقدامات حرفه‌ای آنان اثرات قابل توجهی بر جامعه دارد. به ویژه، در زمان عدم اطمینان یا زمانی که جامعه با معضلات اخلاقی روبه رو باشد.

شواهدی وجود دارد که بعضی از مؤسسات حسابداری با رفتارهای بالقوه‌ی غیر اخلاقی و ضد اجتماعی مانند دست‌یابی به سود بالاتر، کارت‌ها، فرار از پرداخت مالیات، رشوه، فساد، و پول‌شویی و ... درگیر هستند (برور^۲، بوجکی^۱، دورچر و لی نیلسون^۵، ۲۰۱۷). فعالیت‌های غیر اخلاقی ممکن است تصویر حسابداران را لکه‌دار کند، الگوهای پذیرفته شده‌ی حسابداری را تغییر دهد، در تعادل پویایی تعاملات، اختلال ایجاد کند، و در نهایت، حرفه را برای بازگرداندن درک مثبت جامعه از آن، وادار به واکنش کند. به خصوص در پی رسوایی‌های حسابداری، و هم‌چنین در شرایط جاری، انجمن‌های حسابداران حرفه‌ای و مؤسسات حسابداری برای ارائه‌ی تصاویر مثبت از حرفه‌ی حسابداری و حسابداران تلاش می‌کنند.

این تلاش‌ها برای ارائه‌ی یک تصویر مثبت در راستای افزایش مشروعیت حرفه‌ی حسابداری است؛ و با توجه به جامعه‌شناسی حرفه‌ها، به حفظ صلاحیت و اقتدار آنها در چشم دولت و مخاطبان دیگر مانند مشتریان، کارفرمایان جدید، و به طور کلی جامعه کمک می‌کند. بر همین اساس، نتایج مطالعه‌ی اخیر فدراسیون بین‌المللی حسابداران

(IFAC)^۶ تحت عنوان «حرفه‌ی حسابداری، ایفای نقش مثبت در مبارزه با تقلب» که درباره‌ی نقش بزرگ حسابداران در کاهش فساد در سراسر جهان است، نشان می‌دهد، افزایش در شاخص شفافیت بین‌المللی و بهبود شاخص درک فساد جهانی، با سهم بالای حسابداران در مبارزه‌ی واقعی با تقلب، هم‌بستگی مثبت دارد. این شاخص از سال ۱۹۹۵، طی یک فرآیند ارزیابی دقیق و کارشناسی، هر ساله رتبه‌بندی کشورها را با توجه به سطح ادراکشان از فساد، مشخص می‌کند و نتایج نظرسنجی عمومی در این باره را انتشار می‌دهد. هم‌چنین، نتایج مطالعاتی دیگر که با عنوان (سوءاستفاده از قدرت عمومی برای منافع شخصی) انجام گرفته است، نشان می‌دهد در کشورهایی با ساختار حاکمیتی قوی‌تر، نتایج بهتر این شاخص با عملکرد حسابداران در زمینه‌ی تقلب، به طور چشم‌گیری مرتبط است. می‌توان گفت از زمانی که سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری در عرصه‌های مختلفی هم‌چون، اقتصاد، اخلاق حرفه‌ای، آموزش و پژوهش، و نظم و انضباط جهانی حضور دارند، شاهد افزایش شاخص شفافیت بین‌المللی هستیم.

در بیانیه‌ی اخیر فدراسیون بین‌المللی حسابداران، ضمن آن که بر نقش مهم حرفه‌ی حسابداری در راستای حمایت از منافع عمومی و تأثیر مثبت حسابداران در مبارزه با فساد، تأکید می‌شود؛ اعتقاد بر این است که پیشرفت واقعی در این مسیر به سه عامل کلیدی بستگی دارد: هم‌کاری متقابل بین‌مرزی، توجه به منافع بین‌المللی در بخش مدیریت مالی عمومی، و پذیرش استانداردهای بین‌المللی و گزارشگری مالی با کیفیت بالا (کوهن^۷، ۲۰۱۶).

پس از برگزاری نوزدهمین کنگره‌ی جهانی حسابداران (۲۰۱۴، ژنوا، پاپ فرانسیس، رهبر مذهبی کاتولیک‌های جهان، هزاران حسابدار را به یک گردهمایی خصوصی در واتیکان دعوت کرد و از آنان برای مبارزه با تقلب و فساد یاری خواست. پاپ در این سخنرانی خاطر نشان کرد، حسابداران همیشه برای انجام مسئولانه‌ی کار خود، وفاداری، عدالت، و دفاع شجاعانه از حقوق ضعیفان

و فقیران پیشگام بوده‌اند و حرفه‌ی حسابداری با ارائه‌ی مشاوره‌های مالی و اقتصادی از کسب و کارهای تجاری حمایت می‌کند. اما خدمت آنان برای پاسخ به نیازهای اقتصادی و مالی کافی نیست. بر همین اساس، وی ایجاد و پرورش اخلاق در اقتصاد و بخش مالی را امری ضروری تلقی کرد (متن کامل این سخنرانی در شماره ۲۷۳، آذر، ۱۳۹۳، مجله حسابداری، ص ۳۵، منتشر شد).

فدراسیون بین‌المللی حسابداران، پس از این سخنرانی، در نامه‌ای به پاپ فرانسیس از چگونگی نقش حرفه‌ی حسابداری برای کمک به مبارزه علیه تقلب و فساد مالی پاسخ داد. الیویا کرتلی^۱ رئیس فدراسیون بین‌المللی حسابداران و رئیس اسبق انجمن حسابداران رسمی آمریکا، در پاسخ به درخواست دو سال پیش پاپ، از اهداف و عملکرد فدراسیون بین‌المللی حسابداران پس از ملاقات با پاپ در گزارش خود این‌گونه نوشت، "فدراسیون بین‌المللی حسابداران بر تشدید فعالیت‌های حرفه‌ای خود در مسیر کاهش عرضه و تقاضا به سمت تقلب و فساد متمرکز است. آیفک به دنبال افزایش توانایی و ظرفیت‌های حرفه‌ی حسابداری در کشورهای در حال توسعه است. هم‌چنین، آیفک از شفافیت و کامل بودن اطلاعات مالی تحت استانداردهای بین‌المللی حسابداری در بخش عمومی حمایت کرده است." وی معتقد بود خدمت در جهت منافع عمومی، هسته‌ی اصلی مأموریت فدراسیون بین‌المللی حسابداران است؛ و مبارزه با تقلب و فساد مالی یکی از مهم‌ترین مأموریت‌های آیفک برای حمایت از این منافع عمومی است. وی تأکید کرده بود، بر کسی پوشیده نیست که حسابداران مهارت‌ها و تجربیات ارزشمندی دارند که می‌توانند برای نیل به این هدف به کارگیرند (کوهن، ۲۰۱۶). حرفه‌ی حسابداری در معرض تغییرات زیر بنایی و محیطی است، که سبب می‌شود تصاویر و الگوهای حسابداری تغییر کند. از گذشته تاکنون تغییرات عمده‌ای در کسب و کارهای تجاری، قانون‌گذاری و دیگر عوامل هدایت‌کننده‌ی حرفه‌ی حسابداری به‌وجود آمده است حرفه‌ی حسابداری تلاش می‌کند با مدیریت تصاویر و الگوها به این تغییرات واکنش نشان دهد. مسلماً این موضوع هویت حسابداران حرفه‌ای و

تعاملات آنان با جامعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد. اهم این تغییرات که ورود حرفه‌ی حسابداری به عرصه‌ی مبارزه با معضلات اخلاقی را با مشکل مواجه کرده است، موارد زیر است:

۱- سرعت ریسک‌های در حال ظهور به پویایی حسابداری افزوده است. حسابداران، حساب‌برسان مستقل و حساب‌برسان داخلی به دفعات از وضعیت خود در برخورد با ریسک‌های در حال گسترش نوشته‌اند. در واقع، آینده‌ی حرفه تا حد زیادی به سرعت تطبیق مهارت‌ها و شیوه‌های کار آنان با ریسک‌های در حال ظهور بستگی دارد.

زمانی یک حرفه می‌تواند عموم مردم و دولت را متقاعد کند؛ که از تخصص لازم برای تسلط بر بازار برخوردار باشد و آن چه انجام می‌دهد، در جهت منافع عموم باشد.

۲- ریسک امنیت رایانه‌ای یکی از با اهمیت‌ترین انواع ریسک‌های پیش روی حرفه‌ی حسابداری است. جرائم اینترنتی و آسیب‌های مالی و اعتباری آن‌ها در صدر موارد مدنظر هیئت مدیره، برای مبارزه با تقلب قرار دارد؛ و راهبردهای مدیریت بحران نقش مهمی برای کاهش ریسک‌های اینترنتی ایفا می‌کند.

۳- دامنه‌ی فعالیت حسابداران به سرعت در حال گسترش است. امروزه شرکت‌ها در جست‌وجوی خدمات حسابداری، خارج از محدوده‌ی سنتی گزارشگری مالی و رعایت هستند.

۴- تجزیه و تحلیل مستمر داده‌ها از دیگر

حوزه‌های با اهمیت است. تغییرات فناوری هر سال با سرعت بالاتری شتاب می‌گیرد. گرچه فناوری به حسابداران ابزارها و فنون جدیدی را عرضه می‌کند. ولی درعین حال آنان را در معرض چالش‌های ریسک‌های تقلب جدید نیز قرار می‌دهد.

این تحولات و دیگر تغییرات، حرفه‌ی حسابداری را ملزم خواهد کرد، تا خود را بروز کند و ارتقاء دهد. بدین ترتیب، باید حرفه را به سرمایه‌گذاری در روابط خود با مدیریت، هیئت‌مدیره، و رویارویی با ریسک‌ها اخلاقی درون حرفه تشویق کرد.

بسیاری از صاحب‌نظران، سال ۲۰۱۷ و سال‌های پس از آن را زمان آغاز تغییرات گسترده در محیط حسابداری و حسابرسی، سیاست‌های رهبران و استانداردها گذاران می‌پندارند. اما پس از طرح این مسائل، پرسشی به وجود می‌آید مبنی بر این که حرفه‌ی حسابداری در کدام مراحل از عملیات خود با ریسک‌های اخلاقی برخورد می‌کنند؟ در پاسخ باید گفت، به دلیل تغییرات گسترده در محیط حرفه‌ی حسابداری که به آن پرداختیم، دامنه‌ی آن چه به عنوان خدمات حرفه‌ای حسابداری می‌شناسیم، بسیار گسترش یافته است. حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار، در هر دو فعالیت عملکرد و رعایت شرکت می‌کنند. در مورد رعایت، حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب و کار، اغلب مسئول نظارت و الزامات گزارش‌دهی، و توسعه‌ی فرآیندهای کنترلی هستند. با توجه به ابعاد عملکرد، حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب و کار به طور کلی مسئول ارائه، تجزیه و تحلیل، و تفسیر اطلاعات به مدیریت برای تدوین راهبرد، برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری، و کنترل هستند. آنان هم‌چنین در اندازه‌گیری عملکرد و انتقال آن به هیئت‌رأهبری شرکت و سهام‌داران مشارکت دارند. این موضوع شامل ثبت و ضبط مالی معاملات و گزارش آن به سهام‌داران تحت اصول عمومی پذیرفته شده ملی یا بین‌المللی حسابداری است، و تقابل با معضلات اخلاقی در تمام این مراحل کار ساده‌ای نیست.

اگرچه گزارش‌های مالی و غیر مالی مختص به

هر سازمان است. با این حال، باید مراقب بود تا اطمینان حاصل شود که چنین گزارشی به ابزار بازاریابی تبدیل نشود. این گزارش‌ها باید یکسان و متعادل نوشته شوند. نتایج منفی باید در آن‌ها گنجانده شود و تحریف نشوند. همچنین، از افشای تمام اطلاعات مربوط نیز باید اطمینان حاصل شود. حرفه‌ی حسابداری در حال حاضر در زمان آشفتگی به سر می‌برد. از این رو، باید موقعیت تاثیرگذار خود را به منظور حفظ جایگاه اجتماعی و مشروعیت خود، حفظ و تعیین کند. چرا که بسیاری از افراد، به غلط، حسابدار حرفه‌ای را یک متخصص کسب و کار می‌پندارند، که برای موفقیت در کسب و کار تقریباً با انجام هر کاری موافقت می‌کند. این موضوع به تسخیر مؤسسات حسابداری توسط مشتریان اشاره می‌کند، که ممکن است زمانی به وجود آید که افراد حرفه‌ای ارزش‌های تجاری و منطق مشتری خود را به قیمت از دست رفتن ارزش‌های سنتی و منطق حرفه‌ی خود بپذیرند (برور و همکاران، ۲۰۱۷). هنگامی که حرفه‌ای بخش عمده‌ای از درآمد خود را از یک مشتری کسب می‌کند، مرزهای اندیشه به تغییر از حرفه‌ای‌گرایی به سمت تجارت‌گرایی تخصصی می‌رسد.

این تغییر به تضاد بین خدمت در جهت منافع عمومی، در مقابل تلاش برای بقای خود، یعنی خدمت به منافع اعضای خود حرفه اشاره می‌کند. افزایش خدمات مشاوره‌ای ناشی از فشار برای ایجاد درآمد اضافی، می‌تواند نمونه‌ای از تغییر اندیشه‌ها به سمت تجارت‌گرایی باشد. همگام با این تغییر، نقش‌های رهبری در مؤسسات حسابداری به کسانی که قادر به ایجاد درآمد هستند، نه لزوماً کسانی با تخصص فنی برجسته که زمانی نمونه‌ای از یک حسابدار سنتی بودند، منتقل می‌شود (برور و همکاران، ۲۰۱۷). مدیریت نیز تصویر حسابداران حرفه‌ای را تحت تاثیر قرار می‌دهد. همه‌ی حسابداران حرفه‌ای برای شرکت‌های دولتی کار نمی‌کنند. حسابداران ممکن است در شرکت‌های بخش خصوصی و سازمان‌های غیرانتفاعی مشغول به کار باشند. رفتار اخلاقی یک حسابدار حرفه‌ای در این سازمان‌ها، ممکن است تا حد زیادی با رفتار وی در شرکت‌های دولتی متفاوت باشد. نظریه‌ی هویت

اجتماعی نشان می‌دهد که هویت فردی حسابداران حرفه‌ای تحت تاثیر هویت گروهی در حرفه‌ی حسابداری قرار دارد. اگر چه هویت فردی حسابدار حرفه‌ای منحصر به فرد است، ولیکن با هویت‌های مشترک در سطح انجمن‌های حسابداری، در سطح مؤسسات حسابداری، یا کارفرمایان دیگر، در ارتباط متقابل و تحت تاثیر آن‌ها است. همچنین، نظریه‌ی هویت اجتماعی به ما یادآوری می‌کند که هویت هر حسابدار، اگر چه منحصر به فرد است، ولیکن با هویت‌های مختلف اجتماعی در هم تنیده شده است. بنابراین، این واقعیت که هر حسابدار نیز

بسیاری از افراد، به غلط، حسابدار حرفه‌ای را یک متخصص کسب و کار می‌پندارند، که برای موفقیت در کسب و کار تقریباً با انجام هر کاری موافقت می‌کند.

بخشی از یک حرفه است، ما را بر این می‌دارد تا پویایی مربوط به حرفه را که امکان دارد رفتارهای اخلاقی حرفه‌ای فرد را تحت تاثیر قرار دهد، در نظر بگیریم. در نتیجه، مواضع اخلاقی که هر یک از انجمن‌های حرفه‌ای حسابداری تعیین می‌کنند، نقش کلیدی در اخلاقی عمل کردن اعضای حرفه و رویکرد حسابداران در تقابل با معضلات اخلاقی نظیر فساد، تقلب، رشوه و... ایفا می‌کنند.

تفاوت مشتریان نیز ممکن است، به تفاوت در اتخاذ رویه‌ای اخلاقی یا غیر اخلاقی از سوی افراد حرفه‌ای دامن بزند. به عنوان مثال، شرکت‌های بزرگ ممکن است، رویه‌ی استخدامی خاصی را برای استخدام یک حسابدار حرفه‌ای به کار گیرند.

در حالی که شرکت‌های کوچک تنها تعداد اندکی از کارشناسان حسابداری را استخدام می‌کنند. از سوی دیگر، حرفه‌ی حسابداری در ازای ارائه‌ی برخی وعده‌ها و تعهدها به جامعه، مزایایی نیز دریافت می‌کند. به عبارت دیگر، حرفه خود را به اعمال قضاوت حرفه‌ای و خدمت به منافع عمومی در تمام فعالیت‌های حرفه‌ای متعهد می‌داند؛ و در مقابل، اجازه‌ی قانونی فعالیت، شهرت بیشتر، موقعیت اجتماعی بالاتر، اعتبار و پاداش اقتصادی دریافت می‌کند. عدم هماهنگی بین وعده‌های داده‌شده و منافع دریافت‌شده در تعاملات بین حرفه‌ی حسابداری و جامعه از جمله زمینه‌های بروز رفتار غیر اخلاقی در حرفه‌ی حسابداری است. با افزایش حضور افراد با طیف متنوعی از تخصص‌ها در مؤسسات حسابداری، نیاز به سوابق آموزشی متنوع، برای حرفه‌ی حسابداری و شرکت‌های حسابداری مطرح می‌شود. در گذشته، با سوابق آموزشی حرفه‌ای همگن، پذیرش و انتقال هنجارها، حصول ارزش‌های حرفه‌ای آسان‌تر بود. در حال حاضر، نظام آموزشی ناهمگن و نامتناسم ممکن است در مؤسسات حسابداری اختلافات فرهنگی ایجاد کند و ثبات هویت کمتری ایجاد کند. در نتیجه، حسابدار حرفه‌ای را به سمت بروز یک رفتار غیر اخلاقی نظیر تقلب سوق دهد. با وجود این که فرایندهای اجتماعی برای نیروهای جدیدی که سال اول فعالیت خود را در مؤسسات حسابداری می‌گذرانند، به خوبی مستند شده‌است، تاثیری که نیروهای جدید ممکن است بر بروز بسیاری از معضلات اخلاقی در حرفه و بر چیسستی حسابدار حرفه‌ای بودن داشته باشند، هنوز کشف نشده است. بررسی تفاوت هویت حسابداران حرفه‌ای مشغول به کار در مؤسسات حسابداری بزرگ با حسابدارانی که در مؤسسات کوچک‌تر کار می‌کنند، بر اخلاقی بودن مسیری که یک حسابدار حرفه‌ای برای ارتقای هویت فردی و حرفه‌ای خود انتخاب می‌کند، اثرگذار خواهد بود. همچنین، گرچه فرایندهای تقسیم‌بندی بر اساس نیازهای مشتریان و توزیع مشتریان تا حدی مستند شده‌اند، اما تاثیر آن‌ها بر ایجاد زمینه‌های بروز رفتارهای غیر اخلاقی از سوی حسابداران کشف نشده باقی مانده است. علاوه بر این، پویایی تعاملات بین حرفه‌ی حسابداری و

نیروهای کار بالقوه، بر چگونگی انتظارات از رفتارهای غیر اخلاقی که حرفه از خود نشان می دهد، تاثیر می گذارد (برور و همکاران، ۲۰۱۷).

از این رو، دنبال کردن یکسری اقدامات از جمله راه کارهای ذیل به نوعی حرفه را در برخورد با چالش های اخلاقی نظیر فساد و تقلب یاری می رساند (تسیاک، ۲۰۱۶):

۱- **قضاوت:** گرچه فناوری به کمک حسابداری شتافته و موجب شده است تا فرآیند پردازش اطلاعات توسط حسابداران کاراتر و اثر بخش تر انجام شود، ولی هم چنان نیاز به تجربه و قضاوت مناسب برای کسب اطمینان از این که آیا روش های ارزشیابی و گزارشگری به درستی انتخاب شده یا به کار رفته است، احساس می شود.

۲- **سازگاری:** واکنش به موقع حرفه حسابداری به ریسک های اخلاقی در حال ظهور و تنظیم رویکرد حسابداری متناسب با آن.

۳- **پاسخ گویی:** اقدامات هدفمند در پاسخ به ریسک های اخلاقی در حال ظهور کلیدی برای حفاظت از سرمایه گذاران در مبارزه با فساد و تقلب و حفظ اعتبار حرفه در مقابل چالش های اخلاقی است.

۴- **به چالش کشیدن وضع موجود:** تشویق افراد حرفه ای به این که دائماً از خود بپرسند، چگونه می توانند بهتر باشند.

۵- **استقبال از تغییرات:** تغییرات در محیط حرفه حسابداری، استانداردهای حسابداری، حسابرسی و فناوری ها، فرصت ها و... روش های جدیدی را برای نگاه کردن به مسائل فراهم می آورد.

۶- **ایجاد تفاوت:** چه می توانید انجام دهید تا همه چیز را بهتر کنید. این دیدگاه باید در افراد حرفه ای نهادینه شود که هر فرد برای تاثیر بر کیفیت خدمات حسابداری و حسابرسی حیاتی است و هر فرد برای یک سامانه ای کنترل کیفیت حیاتی است.

۷- **نگاه بر سرمایه گذاران:** هدف حفاظت از سرمایه گذار است و حرفه باید بر این هدف متمرکز باشد.

لازم به توضیح است که موفقیت در هر یک از راه کارهای فوق، نیاز دارد که تفکری یک پارچه در حرفه حسابداری نهادینه شود و آن تفکر این است که "همه ی آن چه می توانید انجام دهید، با تمام ابزاری که می توانید، از همه ی راه هایی که می توانید، در هر جایی که می توانید، در هر زمان که می توانید، برای هر کسی که می توانید، تا زمانی که می توانید."

عدم هماهنگی بین وعده های داده شده و منافع دریافت شده در تعاملات بین حرفه ی حسابداری و جامعه از جمله زمینه های بروز رفتار غیر اخلاقی در حرفه ی حسابداری است.

نتیجه گیری

دستآورد اصلی این مقاله پرورش کامل ادراک، از زمینه های بروز معضلات اخلاقی در حرفه ی حسابداری است. با کنار هم قرار دادن نظریه ی هویت اجتماعی و مبانی نظری جامعه شناسی حرفه ای، مشخص شد، معضلات اخلاقی در حرفه دیده ای پیچیده ناشی از پویایی تعاملات بین مخاطبان مختلف در جامعه و حرفه ی حسابداری است. در شرایطی که حرفه برای مدیریت تصاویر و الگوهای غالب در مورد حسابداران به منظور حفظ کنترل قانونی، و هم زمان شکل دادن به چارچوب حسابداری بودن، تلاش می کند؛ عوامل متعددی هم چون عضویت در انجمن های حرفه ای، حسابداری در شرکت های متفاوت یا تنوع در صنایع استخدام کننده، بر بروز رفتارهای اخلاقی یا غیر

اخلاقی توسط حسابداران تاثیر می گذارد. به طور کلی، می توان بسیاری از معضلات اخلاقی در حرفه ی حسابداری را ناشی از تحول در محیط در حال تغییر پیرامون حرفه دانست. واکنش حسابداران حرفه ای به بی اخلاقی های پیش رو می تواند در سایه ی راه کارهای مختلف تعدیل شود، از بسیاری از آن ها جلوگیری کند، و از اثرات اجتماعی مخرب آن بکاهد. به این ترتیب، در این مقاله پس از بیان اهمیت نقش حرفه ی حسابداری در مسیر کاهش تقلب و فساد از دیدگاه مجامع بین المللی همچون آیفک، افزایش توانایی ها و ظرفیت های حرفه ی حسابداری برای مقابله با معضلات اخلاقی از طریق شناخت بهتر زمینه های بروز آن مطرح شد. ■

رضانعلی رویایی: دکتری حسابداری، عضو هیئت علمی گروه حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران
مژده کدخدایی الیادرانی: دانشجوی مقطع دکتری حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران

پی نوشت:

- 1- François Brouard
- 2- Merridee Bujaki
- 3- The International Federation of Accountants
- 4- Michael Cohn
- 5- Olivia Kirtley
- 6- Ken Tysiac

منابع:

- 1) Brouard. François; Bujaki. Merridee; Durocher. Sylvain and C. Neilson. Leighann, (2017), Professional Accountants' Identity Formation: An Integrative Framework, Journal of Business Ethics, 142, (2), 225-238.
- 2) Cohn. Michael. (2016.17 Nov), IFAC Reaches Out to Pope Francis on Role of Accountants. <https://www.accountingtoday.com/news/ifac-reaches-out-to-pope-francis-on-role-of-accountants>
- 3) Tysiac. Ken, (2016.8Dec), 7 keys for auditors' success in a changing environment, www.journalofaccountancy.com/news/2016/dec/keys-for-audit-success-201615675.html.